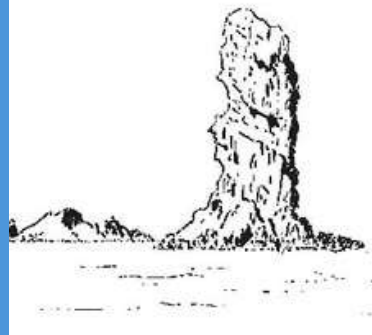

EL CARALLOT

Butlletí Reserva Natural Illes Columbretes

Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

NÚMERO 21
SETEMBRE-DESEMBRE
2023

GENERALITAT
VALENCIANA

reserva natural
de les illes
columbretes

ÍNDIX

00

EDITORIAL

Anellament científic del falcó de la reina

01

GESTIÓ I CONSERVACIÓ DEL MEDI NATURAL

Els treballs de la brigada

02

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

Balanç de visitants 2023
Activitats d'educació ambiental

03

FLORA I FAUNA

Aus en Columbretes
Cens de gavina corsa en la Comunitat Valenciana 2023

04

ACTUALITAT

Meteorologia de les Columbretes

05

SABIES QUE...

No existix la *Posidonea oceanica* en Columbretes?

GENERALITAT
VALENCIANA

reserva natural
de les illes
columbretes

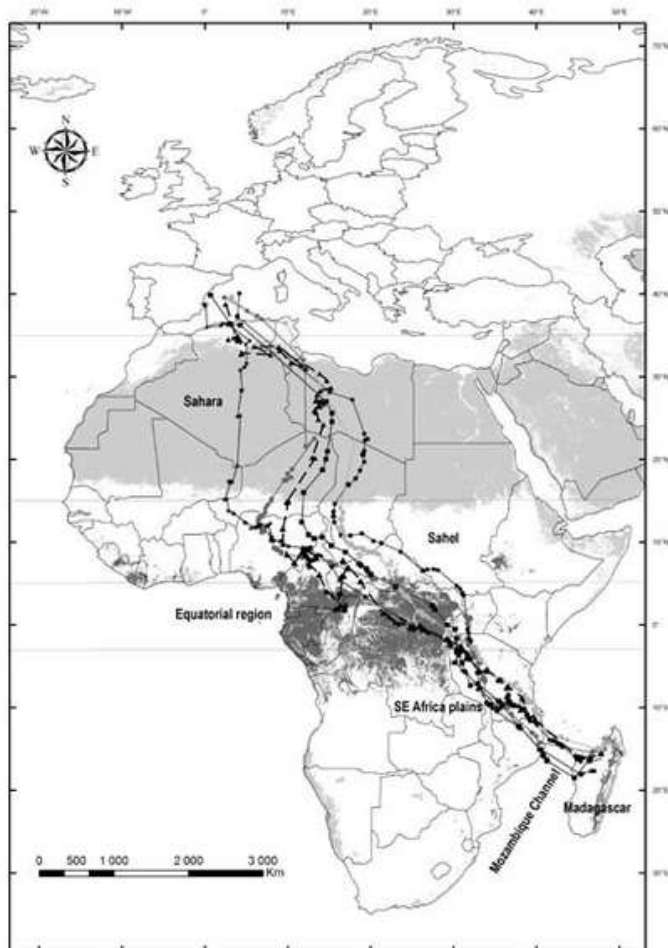

Mascle de falcó de la reina en Columbretes, octubre 2023

00 EDITORIAL

ANELLAMENT CIENTÍFIC DEL FALCÓ DE LA REINA

En el mes de setembre investigadors de la Universitat de València van fer treballs de captura i marcatge de 10 exemplars (4 adults i 6 pollastres) de falcó de la reina.

Rutes de migració tardorenca del falcó de la reina. Després de travessar diverses regions geogràfiques amb diferents condicions ambientals, els falcons de la reina arriben a les seues casernes d'hivernada a Madagascar.

El marcatge dels individus es va realitzar mitjançant **anellament**, que és un mètode d'estudi basat en marcar aus de manera individual. Qualsevol registre de l'au anellada, bé a través de la seua recaptura i posterior alliberament, bé per la seua recuperació final com a au morta, ens oferirà gran quantitat d'informació sobre la seua vida, especialment sobre els seus moviments.

També se'ls ha col·locat **emissors GPS** per al seu seguiment, proporcionant una informació de gran ajuda per a l'espècie i dels problemes als quals es puguen enfrontar durant els seus desplaçaments.

Gràcies a aquestes tècniques es poden definir les rutes migratòries (vegeu la imatge), així com les seues àrees de descans, oferint una informació molt valuosa per a planificar sistemes integrats d'espais protegits per a les aus, així com l'obtenció de paràmetres poblacionals que són essencials per a la seua conservació.

Pel fet que les aus realitzen vols de llarga distància, i aquestes no entenen de fronteres, s'ha fet imprescindible la creació d'una xarxa internacional d'estacions d'anellament perfectament coordinades, on se centralitza la informació obtinguda.

URIOS, V., MELLONE, U., LÓPEZ-LÓPEZ, P., LIMIÑANA, R. 2010. Estudio de la migración e invernada del halcón de Eleonora. Nostra Terra 5: [10-12](#).

01 GESTIÓ I CONSERVACIÓ DEL MEDI NATURAL

ELS TREBALLS DE LA BRIGADA

La brigada de la Reserva Natural du a terme diferents treballs a les Illes Columbretes. Entre aquestes s'inclouen:

- Acompanyament de visitants.
- Adequació del camí per a la visita.
- Revisió de l'estat i neteja dels cartells informatius.
- Cens de la sargantana de Columbretes.
- Cens d'aus nidificants: gavina corsa i corb marí emplomallat.
- Col·laboració amb el personal investigador.
- Adequació i neteja d'infraestructures: aljubs, abeuradors, cementeri, casernes, far.
- Manteniment d'equipament i maquinària.
- Gestió i trasllat de dades.

Algunes actuacions específiques han sigut:

- Detecció i control de l'evolució de *Monoxia obesula* en diversos individus de *Atriplex halimus*.
- Col·locació d'una càmera de fototrampaig.

Abeurador, lloc d'ubicació de la càmera de fototrampaig, octubre 2023

Monoxia obesula en Columbretes, juliol 2023

02 COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

BALANÇ DE VISITANTS 2023

En acabar l'any, realitzem una anàlisi de tots els visitants que han vingut tant al Centre d'Interpretació com a les Illes Columbretes. Les visites que s'atenen es classifiquen en:

- **Visites concertades:** són les que visiten l'exposició situada en el Planetari de Castelló mitjançant una sol·licitud prèvia, ja siga de manera telefònica o per correu electrònic.
- **Visites informades:** són les que accedixen lliurement al Centre d'Interpretació durant l'horari d'oficina.
- **Visites autoritzades:** són les que accedixen a l'illa en la seua pròpia embarcació o en vaixells turístics, tenint prèviament l'autorització del personal de l'illa per al desembarcament.

En la següent taula s'observen els totals:

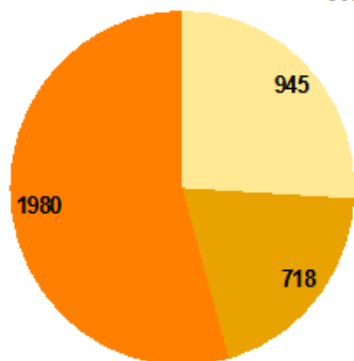
Elaboració pròpia.

VISITES CONCERTADES	VISITES INFORMADES	VISITES AUTORITZADES	TOTAL
4.878	2.880	3.643	11.401

En el següent gràfic es poden veure desglossades per tipologia d'embarcació la quantitat corresponent a les visites autoritzades.

Visitantes Columbretes 2023

por tipo de embarcación

- Golondrinas
- Charters
- Particulares

Elaboració pròpia.

Centre d'Interpretació de les Illes Columbretes

02 COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

El mes d'octubre organitzarem una **gincana** per l'exterior del Planetari de Castelló en la qual van participar 30 persones, xiquets i xiquetes, d'edats compreses de 3 a 12 anys.

Els assistents van poder descobrir els secrets que amaguen estes meravelloses illes, així com aprendre sobre la flora i fauna que allí habita.

Els mesos de novembre i desembre realitzarem l'activitat "**Caminant entre volcans**", un taller de construcció d'un volcà.

Els assistents van poder comprendre més fàcilment l'origen de les Illes Columbretes, repassar les parts d'un volcà i descobrir com van arribar els primers animals i plantes a les illes.

Este taller ha tingut un gran acolliment participant unes 70 persones entre les dues edicions.

03 FLORA I FAUNA

AUS EN COLUMBRETES

En el mes d'octubre, la brigada de manteniment de la Reserva Natural va instal·lar una càmera de fototrampeig prop d'un abeurador situat en la part sud de l'Illa Grossa. Este aigua dolça és utilitzada per les aus mentre estan a les Illes Columbretes i per a continuar en els seus desplaçaments.

A continuació us vam mostrar algunes fotografies que s'han capturat en diversos dies i de diverses aus residents i/o migratòries.

Parella de falcons de la reina en Columbretes

Pit-roig en Columbretes

Femella de cua-roja en Columbretes

Mosquiter de passa en Columbretes

03 FLORA I FAUNA

CENS DE GAVINA CORSA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

SITUACIÓ ACTUAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Els resultats dels censos de parelles nidificants en les diferents colònies respecte als huit anys previs són els següents:

Localidad	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
RN Islas Columbretes	53	11	20	52	34	35	+	12	0
Puerto de Castellón	4.092	3.585	3.581	3.433	3.356	2.436	2.638	2.312	2.661
Puerto de Sagunto	0	0	0	0	0	0	0	0	20
Puerto de Valencia	779	1.031	320	1.006	625	917	1.004	713	391
PN de l'Albufera	0	0	0	0	0	0	20	250	762
PN Lagunas La Mata-Torrevieja	2.066	1.730	1.934	2.284	2.628	2.109	2.093	1.838	1.698
TOTAL	6.990	6.357	5.855	6.775	6.643	5.497	5.755	5.125	5.532

En 2023 s'observa un lleuger augment (8%) en el total de parelles nidificants respecte a l'any anterior, amb increments en les colònies de Port de Castelló i especialment en el Parc Natural de l'Albufera, que contraresten amb escreix els descensos observats en el Port de València i Parc Natural de les Ilacunes de La Mata-Torrevieja. **Cal comentar enguany l'absència com a nidificant en la Reserva Natural de les Illes Columbretes**, i la reproducció per primera vegada en les instal·lacions del Port de Sagunt.

En conjunt i per a esta última dècada, la població de la Comunitat Valenciana mostra una certa estabilitat en el total d'efectius, amb alts i baixos però sense baixar de 5.000 parelles des de l'any 2013 (mitjana de 5.997 ± 614 parelles; període 2013-2023).

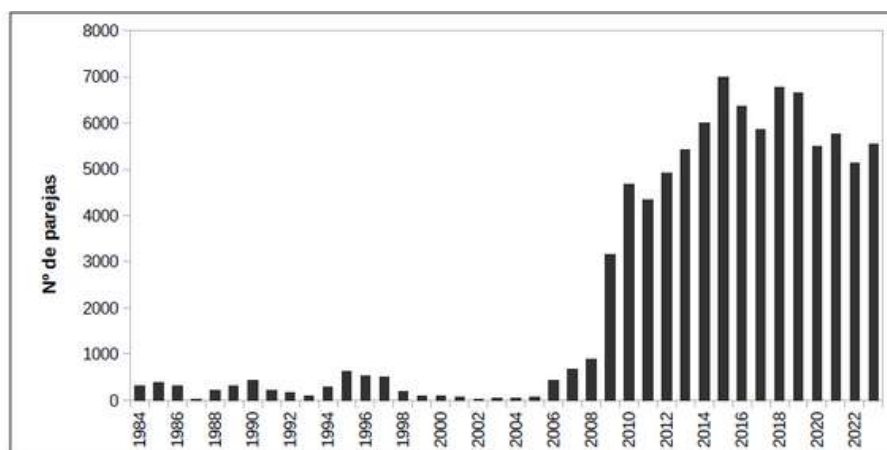

Figura 3. Evolución del número de parejas nidificantes de gaviota de Audouin en la Comunidad Valenciana, periodo 1984-2023.

04 ACTUALITAT

METEOROLOGIA DE LES COLUMBRETES

ANOMALIA EN LA PRECIPITACIÓ DE L'ÚLTIM TRIMESTRE

L'últim trimestre de l'any 2023 ha sigut més sec de l'habitual quant a precipitacions. Segons les dades recollides en l'estació meteorològica d'AVAMET en Columbretes, en el període d'octubre a desembre s'han registrat **4,8 mm** en total.

Si comparem el mateix període des de l'any 2018 (registre complet des de la seua instal·lació), es pot comprovar una anomalia en el registre de precipitacions. Pel que podem qualificar aquest trimestre com **molt sec**.

Taula de precipitació octubre a desembre per anys (2018-2023). Font: AVAMET. Elaboració pròpia.

Mesos	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Octubre	117,4	105,4	1,8	63,8	72,8	0,4
Novembre	20	7,2	86,8	67,2	23	2
Desembre	11,8	100,7	3,8	0,8	41,8	2,4
Total (mm)	149,2	213,3	92,4	131,8	137,6	4,8

Això posarà en relleu la capacitat d'adaptació i resiliència de la vegetació a aquestes condicions, ja en si mateix resistent a un clima mesomediterràni més sec que el peninsular, però que en condicions més extremes i allargades en el temps no sabem com poden respondre a aquests canvis que poden ser més recurrents a causa del canvi climàtic.

Altres inconvenients que poden sorgir associats a la falta de precipitacions de manera prolongada són l'erosió per pèrdua de coberta vegetal o incendis provocats per tempestes seques en un terreny mancat d'humitat.

05 SABIES QUE...

NO EXISTIX LA POSIDONEA OCEANICA EN COLUMBRETES?

LA FANERÒGAMA ENDÈMICA I MÉS COMUNA DEL MEDITERRANI NO ESTÀ A LES ILLES COLUMBRETES

La seua absència té una explicació geològica i biològica:

- La **causa geològica** s'entén perquè les Illes Columbretes es van formar fa entre 1 milió d'anys a 300.000 anys, per la qual cosa els geòlegs les consideren el vulcanisme més jove de la Comunitat Valenciana. Així doncs, la *Posidonia oceanica* ha tingut "poc temps" per a arribar a les Illes Columbretes.
- La **causa biològica** correspon a la baixa capacitat de dispersió de la *Posidonia*. Es definix com la capacitat que té una espècie per a colonitzar nous llocs.

La praderies que tenim en les Illes Columbretes són d'una altra fanerògama, l'anomenada seba o *Cymodocea nodosa*. Esta planta colonitza nous substrats i ajuda a altres espècies a assentar-se. Haurem d'esperar a l'arribada de la *Posidonia*.

Curiositats de la *Posidonia oceanica* i la seba (*Cymodocea nodosa*):

**No són algues,
són plantes!**

**Tenen fulles, tiges, arrels,
flors i fruits**

**Formen praderies
submarines**

**Atenuen el
hidrodinamisme (onatge)**

**Provoquen la deposició de sediments,
que enriquixen en matèria orgànica**

**Origenen gran quantitat de
biodiversitat associada**

**Embornals de carboni, ajuden a
mitigar el canvi climàtic**

EL CARALLOT

Butlletí Reserva Natural Illes Columbretes

NÚMERO 21

Edició i redacció:

Equip d'educadors/es ambientals de
la Reserva Natural de les Illes
Columbretes

Planetari de Castelló

Passeig Marítim, 1
12100 Grao de Castelló

Telèfon: 964376400 / 679196310

e-mail: parque_columbretes@gva.es

<http://www.parquesnaturales.gva.es/ca/web/pn-illes-columbretes>

**GENERALITAT
VALENCIANA**

reserva natural
de les illes
columbretes

